

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Klára Hašpicová

Metodické postupy vybraných klavírních pedagogů
při výuce klavírního díla Wolfganga Amadea
Mozarta

Olomouc 2014

Vedoucí práce: MgA. Ladislav Pulchert, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením pana MgA. Ladislava Pulcherta, Ph.D. a že jsem v seznamu literatury uvedla všechny použité zdroje.
V Olomouci dne 24. 4. 2014

.....
Klára Hašpicová

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat mému vedoucímu práce panu MgA. Ladislavu Pulchertovi, Ph.D. za jeho čas a ochotu. Dále chci poděkovat mé rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Klára Hašpicová
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	MgA. Ladislav Pulchert, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Metodické postupy vybraných klavírních pedagogů při výuce klavírních skladeb Wolfganga Amadea Mozarta
Název v angličtině:	The methodical approaches of the piano educators at the teaching of the piano work of Wolfgang Amadeus Mozart
Anotace práce:	Práce se zabývá Mozartovým životem, jeho klavírním dílem. Praktická část je zaměřena na učební techniky dotázaných pedagogů a Sonátu C dur (Facile). Pedagogům byly předloženy hudební úryvky této sonáty, na kterých následně vysvětlovali své osvědčené učební techniky.
Klíčová slova:	Wolfgang Amadeus Mozart, život, hra, cesty po Evropě, dílo, klavírní dílo, dotazník
Anotace v angličtině:	The thesis is focused on the life of Wolfgang Amadeus Mozart and his piano work. The practical part is dealing with teaching techniques of pedagogues and the Sonate C – dur. The pedagogues were asked to explain their proven teaching techniques on extracts of the sonate.
Klíčová slova v angličtině:	Wolfgang Amadeus Mozart, life (curriculum vitae), play, journeys around Europe, work of art, piano work, questionnaire

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Pohlednice Wolfganga Amadea Mozarta Příloha č. 2: Portrét Wolfganga Amadea Mozarta
Rozsah práce:	38 (54 017 znaků)
Jazyk práce:	Český

Obsah

Úvod.....	8
1 ŽIVOT	9
1.1 Mozart a jeho rodina.....	9
1.2 Mozartova hra	10
1.3 Cesty po Evropě: Dětství	10
1.3.1 Mnichov.....	10
1.3.2 Vídeň.....	10
1.3.3 Evropská města	10
1.3.4 Itálie	11
1.4 Cesty po Evropě: Dospělost	12
1.4.1 Itálie	12
1.4.2 Mnichov.....	12
1.4.3 Mannheim	13
1.4.4 Paříž.....	14
1.4.5 Návrat do rodného Salcburku přes Štrasburk, Mannheim a Mnichov	15
1.4.6 Návrat do Mnichova.....	15
1.4.7 Vídeň.....	16
1.4.8 Návrat do Salcburku	17
1.4.9 Rok 1787 – Praha	17
1.4.10 Rok 1788.....	18
1.4.11 1789 – Berlín a návrat do Vídně.....	19
1.5 Poslední rok života	19
1.6 Díla.....	21
1.6.1 Opery	21
1.6.2 Klavírní sonáty	23
1.6.3 Symfonie.....	23
1.6.5 Další díla.....	24
2 KLAVÍRNÍ DÍLO	25
2.1 Koncerty	25
2.2 Klavírní sonáty	26
2.3 Menuety.....	29
2.4 Klavírní variace	30
2.5 Komorní tvorba.....	31
2.6 Skladby drobnějšího charakteru	32

3 DOTAZNÍK	35
3.1 Jana Grabcová	40
3.2 MgA. Tomáš Víšek	41
3.3 Mgr. Eva Kamarádová	42
3.4 PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.	43
3.5 Diskuze	44
ZDROJE	47

Úvod

V mojí bakalářské práci bych se ráda zabývala klavírním dílem klasicistního skladatele Wolfganga Amadea Mozarta. Toto téma jsem si zvolila z důvodu mojí zainteresovanosti jeho životem. Již na konzervatoři jsem hrála i zpívala jeho skladby a to mě velice zaujalo, protože jeho hudba je libozvučná, čirá, průzračná, ale hrát s lehkostí jeho skladby je náročné.

Má bakalářská práce je rozdělena do dvou částí na teoretickou a praktickou část.

Cílem mé práce v teoretické části je shrnout všechny poznatky o jeho životě, především je cesty po Evropě. Velkou část budu věnovat jeho klavírnímu dílu. V praktické části bych ráda zmapovala učební techniky pedagogů na základní umělecké škole, konzervatoři a na vysokých školách.

Jeho klavírní dílo tvoří především klavírní koncerty, kterých zkomponoval třiadvacet. Ceněné jsou především pro vynikající souhru mezi klavírem a orchestrem. Jeho brilantním skladatelským počinem jsou klavírní sonáty. Osmnáct z nich je pouze pro klavír a ostatní jsou i pro jiné hudební nástroje (housle, flétna, violoncello), ale vždy dominuje part klavíru. Těchto osmnáct sonát bylo složeno v letech 1777 – 1778.

Další oblastí jsou menuety a variace.

Komorní tvorba je tvořena skladbami rozmanitého charakteru, což bylo dáno především aplikací nejrůznějších hudebních forem.

Následně budou uvedeny skladby drobného charakteru.

Praktická část bude zaměřena na Sonátu C dur (Facile, KV 545). Má 3 věty – Allegro – Andante – Rondo. Jako výzkumnou metodu jsem si vybrala dotazník, který jsem vyplňovala s dotázanými respondenty. Účastníky jsem si vybírala sama, jednalo se o pedagogy, kteří vyučují hru na klavír, ale i o interprety. Jedná se o čtyři pedagogy.

1 ŽIVOT

1.1 Mozart a jeho rodina

Wolfgang Amadeus Mozart se narodil 27. ledna 1756 v Salcburku jako poslední ze sedmi dětí. Narodil se jako Johann Chrystosomus Wolfgang Theophil. „V Německu se mladému Mozartovi od roku 1783 stále častěji říkalo *Wolfgang Amadeus*“¹.

Wolfgangův otec Leopold se narodil v roce 1719 u knihaře Johanna Georga v Augsburgu z osmi dětí jako nejstarší. Měl vynikající vzdělání, k němuž patřilo i vyučování hudbě u jezuitů od sv. Salvatora. Leopold Mozart se po studiu práva u benediktinů v Salcburku rozhodl, že vstoupí do služby salcburského arcibiskupa jako dvorní hudebník. Zajímal se mimo jiné také o filozofii, literaturu, politiku, přírodu a jazyky. Byl velmi ctižádostiví.

Leopold se ve svém životě oženil pouze jednou, což bylo na dřívější dobu netradiční. Většina mladých mužů, která to chtěla někam dotáhnout, se nejprve oženili s bohatou vdovou a po její smrti si vzali mladé děvče. Leopold se tedy roku 1747 v osmadvaceti letech oženil s chudou dívkou Marií Annou Pertlovou, která byla dcerou bývalého vyššího dvorního úředníka. Marie Anna byla o rok mladší než Leopold, bez věna a byla chatrného zdraví. Navzdory tomu byla velmi muzikální, dobrosrdečná, veselá a živá. *Ti dva prý „byli svého času nejkrásnější manželský pár v Salcburku“*². Mozartovi měli sedm dětí, ale dětský věk přežili jen Marie Anna, které se přezdívalo Nannerl a Wolfgang. Nannerl byla o pět let starší, než její bratr. Již v raném dětství bylo u Wolfganga patrné jeho výjimečné nadání a jeho otec byl na něj náležitě pyšný a bral to jako dar z nebes, i když jeho dcera byla také hudebně nadaná, hrála brilantně na klavír.

¹ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 12. ISBN 80-00-01721-0

² LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 12. ISBN 80-00-01721-0

Již co dosáhl na cembalo, začal si hrát s klapkami a vznikaly z toho melodie. Ve čtyřech letech ho otec začal učit hudbě, v pěti letech hrál malý Wolfgang na housle a v šesti letech skládal menuety. V tomto věku ještě neuměl psát noty, a tak jeho otec Leopold zapisoval skladby do svých not, podle toho, co Wolfgang zahrál ³.

1.2 Mozartova hra

Vždy hrál velmi soustředěně, nepřeháněl tempa a snažil se dát skladbě ten správný výraz. Jeho hraní bylo vždy čisté a průzračné. „Mozart přispěl neobyčejně jak svou hrou, tak i vyučováním k prudkému rozmachu klavírní virtuozity a k probuzení masového zájmu o klavír, což před ním rozhodně nebyvalo“ ⁴. Mozart byl také skvělým improvizátorem.

1.3 Cesty po Evropě: Dětství

Leopold se svými dětmi Wolfgangem a Nannerl cestoval po celé Evropě a oni koncertovali. Navštěvovali mnoho knížecích dvorů a hrávali před císaři a králi.

1.3.1 Mnichov

První cestu absolvovali již v roce 1762 a to do Mnichova na slavný karneval. Mnichov nebyl od rodného města Salcburku daleko a Leopold toto město dobře znal ⁵.

1.3.2 Vídeň

Jejich druhá cesta vedla do Vídně. Tam pronikl Leopold na císařský dvůr a s Wolfgangem měli podporu ze strany zednářů a stali se tak členy zednářské lóže.

1.3.3 Evropská města

Další jejich kroky vedli přes evropská města, tato cesta trvala 3 roky, od 7. 6. 1763 až do 29. 11. 1766. Potřebovali ale finanční prostředky, které neměli. Pomohl jim Leopoldův přítel, obchodník Lorenzo Hagenauer, který byl přesvědčen o Wolfgangově zázračném hudebním nadání.

³ SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění: III. Dějiny klavírní literatury*. Netolice: Jiří Churáček – Jc – Audio, 2010. s. 67. ISBN 978-80-87132-14-2

⁴ SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění: II. Dějiny hry a pedagogiky*. 2. vyd. Netolice: Jiří Churáček – Jc – Audio, 2010. s. 35. ISBN 978-80-87132-13-5

⁵ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 25. ISBN 80-200-0520-X

„Faktem je, že mu poskytl dvě věci podstatné pro cestování po světě: půjčil mu peníze a dal mu k dispozici své obchodní kontakty po celé Evropě“⁶. Při tomto dlouhém objíždění Evropy, „z Paříže do Londýna, do Haagu, pak znova do Paříže, do jižní Francie a do Švýcarska“⁷, se stal z Wolfganga „dospělý člověk“ a světoobčan. V Londýně poznal klavír a italskou operu. Na klavír ho učil královnin profesor hry na klavír Johann Christian Bach (syn Johanna Sebastiana Bacha, barokní varhanní virtuos a skladatel). Dále Wolfgang v Londýně poznal kastráty (nejznámější Farinelli) v divadle Haymarket, kde se hrály opery. Byl jimi tak nadšen, že plánoval napsat operu. Do této doby napsal árii „*Va dal furor portata*“ (Jdi, kam tě nese vášeň). Leopold přijal pozvání Viléma Oranžského a plánovanou cestu do Paříže zrušil. V roce 1766 se vrátili zpět do rodného města Salcburku. Ale Wolfgangovy zakázky v Salcburku nebyly přijaty s ohlasem. Vydali se tedy zpět roku 1767 do Vídně, kde setrvali přes rok, ale propukla tam epidemie neštovic. Manželku a dceru nechal ve Vídni a s Wolfgangem odjel do Brna, kde je přijal hrabě Franz Anton Schrattenbach. „*Leopold Mozart při této příležitosti sjednal vystoupení svého syna v Brně. Následně je však odložil, protože u Wolfganga propukly obávané neštovice*“⁸. Jejich cesta pokračovala do Olomouce, tam našli azyl u Leopoldového přítele, hraběte Leopolda Antonína Podštatského z Prusinovic, který Wolfgangovi zařídil lékařskou péči. „*V Olomouci složil Mozart svou 6. symfonii F dur, nazvanou Olomoucká*“⁹. Zpět do Brna se vydali v prosinci 1767 a ubytovali se opět u hraběte Franze Antona Schrattenbacha. Předposlední prosincový večer se uskutečnil dohodnutý koncert, na kterém vystoupila i Nannerl. Koncert proběhl v Divadle Reduta na Zelném trhu. „*Tato budova bývá považována za nejstarší divadelní budovu ve střední Evropě*“¹⁰.

1.3.4 Itálie

V roce 1769 jejich kroky vedly do Itálie. „*Zdokonalit se v Itálii bylo povinné pro německého skladatele, který měl v úmyslu věnovat se opernímu divadlu*“¹¹.

⁶ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 27, 28. ISBN 80-200-0520-X

⁷ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 32. ISBN 80-200-0520-X

⁸ SECKÝ, J. *W. A. Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. cit. 20. 4. 2014. ISSN 1803-1331

⁹ SECKÝ, J. *W. A. Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. ISSN 1803-1331

¹⁰ SECKÝ, J. *W. A. Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. ISSN 1803-1331

¹¹ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 37. ISBN 80-200-0520-X

Wolfgang psal dopisy své sestře Nannerl, která s ním necestovala z důvodu epidemie neštovic, zůstala s matkou ve Vídni. Nannerl na Wolfganga žárlila, ale nedala to na sobě znát. Do Itálie podnikli tři cesty a navštívili mnoho měst – Veronu, Bolognu, Řím, Neapol, Florencii a Miláno. V témže roce, co se do Itálie vydali, dostal Wolfgang zakázku na operu *Mitridate, re di Ponto* (Mithridates, král pontský) od Královského vévodského divadla v Miláně a v roce 1770 měla premiéru. V Itálii zůstali do roku 1773 a vznikly další opery *Ascanio na Albě* a *Lucio Silla*.

Setkali se zde s arcibiskupem Schrattenbachem, který Wolfganga obdivoval, vládl Salcburku do roku 1771 a často Leopoldovi jeho dovolené (cesty po Evropě) trpěl, ale to se změnilo, když na trůn nastoupil jeho nástupce Hieronym Colloredo. Peníze docházely, a tak se Mozartovi přestěhovali z luxusního bytu v Miláně po návratu z Getreidagasse na Hannibalplatz. Zde pořádali Mozartovi koncerty pro širokou veřejnost.

1.4 Cesty po Evropě: Dospělost

1.4.1 Itálie

V roce 1775 přišla zakázka z Mnichova od Maxmiliána III. na italskou operu buffu (italská komická opera) *La finta Giardiniera* (Zahradnice z lásky). Premiéru měla 13. 1. 1775. V předvečer tohoto velkého dne přijela Wolfgangova sestra Nannerl a to bylo naposled, co spolu byli sourozenci mimo domov.

Psal se rok 1777. Wolfgangovi byl Salcburk malý. Jeho otec tedy píše arcibiskupovi o další dovolenou. Ale Colloredo už jim nepovolil žádnou cestu do zahraničí a oba propustil. Zanedlouho nato Leopold těžce onemocněl. „*Okamžitá výpověď nemocnému Leopoldu Mozartovi byla na naléhání šlechtických přátel odvolána*“¹². Ale Wolfgang v Salcburku nechtěl za žádnou cenu zůstat. Ve svých jednadvaceti letech nebyl samostatný. Z tohoto důvodu nemohl nikam jet sám. I po fyzické stránce vypadal neobvykle, měl velkou hlavu, malé a štíhlé tělo a v obličejí byl pobledlý. Jediné co na něm bylo hodno obdivu, byly husté vlasy a jemné ruce. Na jeho cestách ho doprovázela matka.

1.4.2 Mnichov

Vydali se směr Mnichov. Otec byl z jeho odjezdu velice smutný. Ale Wolfgangova matka a on byli velmi dobře naladěni.

¹² LEONHRATOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 18. ISBN 80-00-01721-0

Všude je vítali s „otevřenou náručí“.

Další cesta mířila do Augsburgu. Tam se Wolfgang setkal se svou sestřenicí Marií Annou Teklou Mozartovou, jejímž otcem byl knihař Alois Mozart. Velmi dobře si rozuměli a zažili spolu krátký flirt. Wolfgang pořádal koncert v augsburském sále Fuggerů, ale místo ohlasu, se mu dostalo jen kritiky.

Dále s matkou pokračovali přes malé knížectví Oettingen – Wallerstein. Zde přišlo další zklamání. Kníže, který slyšel Mozarta už v Neapoli a Římě, jím byl naprosto okouzlen, ale teď se pozitivní odezva nedostavila.

1.4.3 Mannheim

Do Mannheimu přijeli 30. 10. 1777 a zůstali zde do 14. 3. 1778. Tyto čtyři měsíce byly pro Mozarta zlomovými. Proslulý orchestr „Mannheimská škola“ byl velmi vážený v celé Evropě. Zakladatelem byl Jan Václav Stamic. Pro Mozartovo dobro bylo ještě otevřeno mannheimské Národní divadlo a to představovalo velkou šanci získat si čest, slávu a peníze. Mannheim i dvorní kapelníci přijali Mozarta hned mezi sebe. To, co se mu zde nabízelo, bylo snad to nejlepší v jeho životě: „*velkorysý kníže vášnivě zaujatý hudbou, významná rezidence s okázalou dvorskou společností, rozmanité duchovní proudy, opera, vynikající orchestr s prvotřídními sólisty a navíc srdečné přátelství některých hudebníků a jejich rodin*“¹³.

6. 11. 1777 hrál na galaakademii na zámku, zde se mu dostalo nebývalého potlesku a obdivu kurfiřtského páru. Kurfiřt¹⁴ si ho natolik oblíbil, že jej sledoval při hře fantazií na různá témata. I kurfiřtka Alžběta Augusta si jej zamilovala. Mannheim znamenal pro Mozarta dobré i zlé. Kolem 10. 11. téhož roku přivedl Franz Fridolin Weber Wolfganga do své rodiny. Měl čtyři dcery: Josefu, Konstancii, Luisu, Sofii a jednoho syna. Mozartovi se zpočátku líbila Luisa, které se říkalo Aloisie, v té době jí bylo patnáct let a byla vynikající zpěvačkou. Stala se Mozartovou velkou a neopětovanou láskou. Napsal pro ni sedm koncertních árií. První byla „*Non so d'onde viene*“ (Nevím, odkud přichází). Každá z Weberových dcer byla s Mozartem nějakým způsobem spjata. Nejstarší Josefa představovala Královnu noci v jeho opeře *Kouzelná flétna*, na její místo pak nastoupila Aloisie. Konstancii si roku 1782 vzal a Žofie se o něj starala až do jeho smrti. Wolfgang měl obecně rád ženskou společnost.

Mozart chtěl odjet s Aloisií a jejím otcem do Itálie skládat opery. Jeho otec se rozzuřil, když se tuto zprávu dozvěděl. Aloisii ale přijali do mnichovského divadla.

¹³ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 25. ISBN 80-00-01721-0

¹⁴ Kurfiřt: Je to kníže, který je oprávněn k tomu, aby mohl volit panovníka (král, císař).

Mozart tedy ještě zůstal v Německu a čekal, že ho falcký kurfiřt Karl Theodor vezme do služeb, ale bohužel se tak nestalo.

1.4.4 Paříž

Leopold tedy naplánoval cestu do Paříže, kam Mozart společně s matkou odjeli. Bylo to roku 1778. Zde dostával velké zakázky. „*Mozarta zaměstnala i Pařížská opera: zadala mu baletní hudbu k Les petits reins a už se plánovala opera Alexandr a Roxana*“¹⁵. Zkomponoval i první *Pařížskou symfonii* a přišla zakázka pro mannheimské virtuosy. Pro ně napsal *Koncertantní symfonii* a další zimu měl napsat oratorium.

„*Tentokrát měl Mozart i dva doporučující listy: od Christiana Cannabicha a od barona von Gemmingen, autora osvícenských spisů, v jehož domě v Mannheimu často koncertoval*“¹⁶. Nejdůležitějším člověkem pro něj však byl encyklopedista Friedrich Melchior Grimm, který byl povýšen na barona. Byl to Leopoldův nejlepší přítel a sděloval mu své starosti o syna a Grimm se o Wolfganga staral. Mozart vyučoval i dceru vévody de Guines, ten objednal pro sebe a svoji dceru skladbu *Koncert pro flétnu a harfu*. Chtěli ho přijmout do Versailles jako varhaníka v zámeckém kostele, ale Mozart i přes naléhání svého otce, který tvrdil, že Versailles je nejlepší dvůr na světě, toto místo nevzal. Chtěl se dostat za svou velkou láskou Aloisií, která byla v Mannheimu. Wolfgang prožíval opravdu těžké období. Při odjezdu z Paříže si přiznal, že se tu mnohé naučil.

I přes úspěch opery *Únos ze Serailu* se po sňatku s Konstancí v roce 1782 rozhodl odjet opět do Paříže, aby vylepšil svoji finanční situaci. Byl obdivován jak vídeňskou společností, tak i klavírním virtuosem císaře.

3. 7. 1778 mu zemřela matka. „*Útrapy cestování, studené a vlhké ubytování, samota a stesk po domově zřejmě podryly křehké zdraví Marie Anny Mozartové*“¹⁷. Možná na tom měl podíl i samotný Wolfgang, protože se upnul na rodinu Weberů. Marie Anna byla v Salcburku velmi oblíbená. Poslední tři týdny svého života trpěla vysokými horečkami, syn byl po celou dobu nemoci u ní. Pravděpodobně zemřela na tyfus. Mozart oznámil Weberovým úmrtí své matky.

¹⁵ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 50. ISBN 80-00-01721-0

¹⁶ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 50. ISBN 80-00-01721-0

¹⁷ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 57. ISBN 80-00-01721-0

Mozart i přes velkou bolest ze ztráty matky psal i nadále a 8. 9. téhož roku měla premiéru jeho *2. pařížská symfonie*. Než Mozart opustil Paříž, Leopold dostal od Wolfgangova „opatrovníka“ Grimma dopis, aby synovi vysvětlil, kudy má jet domů.

1.4.5 Návrat do rodného Salcburku přes Štrasburk, Mannheim a Mnichov

Wolfgang byl očekáván již v září, ale dorazil o čtyři měsíce později. Zastavoval se na různých místech a pobýval tam i několik týdnů. Ve Štrasburku strávil asi tři týdny. Uspořádal zde tři veřejné koncerty. Jeho další kroky směřovaly do Mannheimu, kde bydlel u „Madame Cannabich“. Domů psal, že zde stráví zimu. Mozart tady vyučoval, komponoval a koncertoval. Otec byl běsný, protože celý Salcburk na něj čekal, „*především arcibiskup, který dekret varhaníka, jehož nutně potřeboval, podepsal už v srpnu, a teď už byl prosinec!*“¹⁸ Leopold poslal Wolfgangovi dopis, aby se vrátil domů, ale ten na jeho prosby nereagoval. 9. 12. 1778 konečně Mannheim opustil. Další zastávkou na jeho cestě byl klášter Kaisheim. Zde triumfoval a odjel jistě s velkým obnosem peněz do cíle své cesty. 25. 12. 1778 dorazil do Mnichova a vystoupil u Weberů, kde měl bydlet. „*V Mnichově se všechny jeho naděje zhroutily*“¹⁹: Aloisie ho odmítla a kurfiřt Karel Theodor nechtěl už o Mozartovi nic slyšet. I přesto zůstával bydlet u Weberových. Aloisii dokončil árii *Popoli di Tessaglia*, chtěl napsat kurfiřtovi dlouho plánovanou mši a kurfiřtce předat sonáty. Ti ho ale poslali domů. Otcí oznámil svůj návrat do rodného města. „*Návrat byl žalostný, žalostnější si už snad ani nelze představit*“²⁰.

Nikde nenašel službu, do které by mohl nastoupit, měl velké dluhy, které představovaly asi 1 200 zlatých, tuto sumu si vydělal několika koncerty, ale v Salcburku by mu trvalo několik let, než by si tento dluh odpracoval.

Do Salcburku se vrátil ve „velkém stylu“ jako kavalír. Leopold a jeho sestra ho uvítali vlídně, ale Leopold za tu dobu, co Wolfgang nebyl doma, zestárl. Za šestnáct uplynulých měsíců se stal z Leopolda stařec.

1.4.6 Návrat do Mnichova

Roky 1779 a 1780 byly pro Wolfganga velmi plodné. Již v létě roku 1780 dostal zakázku napsat operu pro příští mnichovský karneval.

¹⁸ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 70, 71. ISBN 80-00-01721-0

¹⁹ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 73. ISBN 80-00-01721-0

²⁰ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 74. ISBN 80-00-01721-0

Vytoužená smlouva na operu *Idomeneo* přišla. Wolfgang tedy opět mizel ze Salcburku do Mnichova. Na cestu se vydal 5. 11. 1780. Hudebníci z jeho díla byli nadšeni.

Korespondence Leopolda s Wolfgangem poukazuje na to, že se synem navázal opět dobrý kontakt. Z jeho dopisů číší zralost a soustředěnost na podstatné věci. Generální zkouška na *Idomeneo* se konala 27. 1. 1781. Za dva dny byla premiéra, kvůli níž přijel jeho otec, sestra, a také různí přátelé. Opera měla velký ohlas. Salcburský arcibiskup odjížděl do Vídně a Wolfganga vzal s sebou, protože se jím chtěl pochlubit.

1.4.7 Vídeň

Jen co Mozart přijel do Vídně, hned už byl u rodiny Weberových. Dal výpověď u salcburské služby a začal u nich bydlet. Pro Cecelii Weberovou se stal Mozart atraktivním mužem. Během prvního týdne pobytu se Wolfgang seznámil s hraběnkou Vilemínou Thunovou. Psal otcí: „...u hraběnky Thunové jsem už dvakrát jedl a chodím tam skoro denně – je to nejšarmantnější a nejmilejší dáma, jakou jsem v životě viděl; i já u ní hodně platím...“²¹.

Za čtyři týdny pobytu už měl Mozart vystoupení s operou *Únos ze Serailu*. Ve Vídni vládl bohatý umělecký život, především ten hudební. Wolfgangovi se zde nabízely největší šance, a tak zůstal. Působili zde i jiní skladatelé, například Josef Haydn, Salieri, Christoph Willibald Glück a další. Z Vídně ho chtěl Leopold dostat pryč, protože se dozvěděl, že bydlí u Weberů. Už to nebyly dopisy ze strany Wolfganga plné soustředěnosti a zralosti. V Mnichově vycházel s minimem peněz a zde ve Vídni mu příjmy nestačily. Otec požadoval po synovi, aby uhradil všechny předešlé dluhy v Salcburku. Mozart slíbil, že otcí bude posílat peníze, ale nikdy se tak nestalo.

V létě byl Wolfgang zván na letní sídla knížat. Byli to Schwarzenbergové, Lichnovští, Liechtensteinové a další.

Wolfgang se přes otcovo naléhání vystěhoval od Weberových, ale přestěhoval se do vedlejšího domu. Přestala ho zajímat Aloisie a zamiloval se do její starší sestry Konstancie a 4. 8. 1782 se konala jejich svatba v domě svatého Štěpána.

²¹ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 83. ISBN 80-00-01721-0

1.4.8 Návrat do Salcburku

Hned po svatbě byla Konstancie pro Mozarta středem jeho života. Velmi pečlivě se o ni staral. Po krátké době od svatby Konstancie otěhotněla.

Také Wolfgangovy úspěchy stoupaly výš a výš. Od uvedení opery *Únos ze Serailu* patřil k nejuznávanějším hudebníkům. Rádi si s manželkou vyjížděli do přírody. V prosinci roku 1782 dostal zakázku od hraběte Rosenberga-Orsiniho zakázku na italskou komickou operu. „*Ted' měl všechno, o čem kdy snil*“. „*Mohl komponovat jednu operu za druhou, na italská i německá libreta*“²². 23. 8. 1784 Wolfgang onemocněl, zřejmě měl ledvinovou koliku. Ve stejný den se vdávala i jeho sestra Nannerl. Bratr jí z Vídně poslal blahopřání. Mozart zrovna nevynikal v hospodaření s penězi, což ho donutilo vrátit se z Vídně do Salcburku. Všechny dopisy otce se synem, které si vyměnili v době Wolfgangovy největší slávy, a to mezi lety 1784 – 1787, byly zlikvidovány. Zachoval se pouze jediný dopis, který psal Wolfgang otci těsně před jeho smrtí. Leopoldovo úmrtí se datuje na 28. 5. 1787. Zemřel na ucpaní sleziny, to říkal jeho doktor a přítel Dr. Barisani. Mozart o otcově nemoci věděl už od 4. 4. 1787. Napsal otci hned dopis, který se dochoval. Psal mu: „... *v této chvíli se dovidám zprávu, která mne velice skličuje, tím spíš, že jsem z Vašich posledních sdělení mohl domnívat, že se bohudíky cítíte dobře. Nyní se však domnívám, že jste opravdu nemocen!*“²³ Leopold čekal na syna, že přijede, ale bohužel se tak nestalo. Zprávu o otcově úmrtí Mozart obdržel od salcburského dvorního válečného rady, Franze Armanda d'Ipolda. Závěť, kterou Leopold po sobě zanechal, se ztratila, ale obě děti dostaly stejný díl dědictví. Zjistilo se to z dochovaných dopisů a úředních dokumentů. Leopold po sobě nezanechal žádné dluhy a jeho děti Nannerl a Mozart zdělily věci (hudebná nástroje, dalekohled, šperky...). Věci se rozhodly vydražit, získali za ně 1 000 zlatých, které skončily u Mozartova věřitele Michaela Puchbera.

Od roku 1782 do roku 1786 Mozart nenapsal žádnou operu.

1.4.9 Rok 1787 – Praha

Mozart svou první cestu do Prahy absolvoval v roce 1787. Donesly se mu informace, že jeho opery *Únos ze Serailu* a *Figarova svatba* měly mezi pražským publikem nebývalý úspěch. Byl pozván do divadelního orchestru v Praze. V té době se hrálo v divadle v Kotcích, které bylo postaveno roku 1738.

²² LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 112. ISBN 80-00-01721-0

²³ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 162. ISBN 80-00-01721-0

Karel Wahr, který byl posledním ředitelem divadla nastudoval a předvedl v roce 1782 operu *Únos ze Serailu*. „V Praze byl Mozart přijat velice vřele, na jeho počest byl pořádán ples, skladatel byl čestným hostem mnoha společenských akcí. Dne 17. ledna řídil provedení Figarovy svatby v Nosticově divadle – operu nastudovala operní společnost Pasquale Bondiniho, představení bylo opakováno ještě 20. ledna“²⁴. Další z děl, které bylo provedeno v Nosticově divadle (19. 1. 1787) byla *Symfonie D dur* zvaná „Pražská“ Mozart v Praze koncertoval a napsal pro hraběte Jana Pachtu z Rájova *Šest německých tanců*.

„Mozart opustil Prahu koncem února se závazkem složit pro Prahu novou operu, která by zahájila novou sezónu Nosticova divadla“²⁵. Druhou cestu do Prahy podnikl ještě tohoto roku v srpnu. Mozart s sebou přivezl noty na operu *Don Giovanni*, operu sám nazkoušel s celým orchestrem i se sólisty. Autorem libreta byl Lorenzo da Ponte, který přijel za Wolfgangem a účastnil se zkoušek.

Premiéra byla naplánována na 14. 10. 1787, ale bohužel se nestihla dostatečně nazkoušet a premiéra byla přesunuta na 29. 10. 1787 a měla vynikající úspěch. Konalo se mnoho repríz i po odjezdu Mozarta z Prahy. Do Prahy se ještě vrátil v roce 1789 při doprovázení knížete Lichnovského, když jeli do Berlína. Vždy se zastavili na krátkou dobu, bylo to jen pár dní. Mozart se ale do Prahy vrátil v roce 1791 s operou *La Clemenza di Tito*, jež měla premiéru v Nosticově divadle 6. 9. 1791. Zdaleka ovšem neměla úspěch jako opera *Don Giovanni*

1.4.10 Rok 1788

„To je v Mozartově začátek období žebravých dopisů, které vyvolávají dojem, že neměl už žádné příjmy a ve své materiální nouzi si už nevěděl rady“²⁶. Mozart se snažil vydat tři smyčcové koncerty, ale celý projekt ztroskotal. Půjčoval si peníze od přátel, ale i ti už mu po několika nesplacených půjčkách odmítali poskytnout další finanční prostředky, jelikož věděli, že své peníze už nikdy neuvidí. Dokonce i po Mozartově smrti se vědělo, že všechny své dluhy nesplatil, bylo to asi 30 000 zlatých. Mozartův roční plat činil 800 zlatých. K dalším jeho příjmům patřily i honoráře za nedělní koncerty u hraběte van Swietena, kde působil od roku 1787 jako kapelník a koncerty byly pravidelné. Zkomponoval také *Klavírní koncert D dur*. Mozart začal i dirigovat.

²⁴ SECKÝ, J. W. A. *Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. ISSN 1803-1331

²⁵ SECKÝ, J. W. A. *Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. ISSN 1803-1331

²⁶ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 177. ISBN 80-00-01721-0

1.4.11 1789 – Berlín a návrat do Vídně

„Dobré jitro, milá ženuško! Přeji si, aby ses dobře vyspala, abys ve vedleším pokoji neupadla přes práh... Jen ať se ti nic nepříhodi!“²⁷

Takové měla Konstancie pozdravy od svého muže, který vstával velmi brzo ráno a jel se projet na koni. Mozartův žák, kníže Lichnovský, který byl pozván do Berlína, požádal svého mistra, aby ho doprovázel. To byla velmi dobrá příležitost pro vydělání peněz.

Po svém návratu z Berlína do Vídně ke své milované Konstancii, ač nerad, musel oznámit, že jeho cesta do Berlína nebyla z finančního hlediska tak úspěšná, jak očekávali. Hned po příjezdu složil první ze šesti *pruských kvartetů* a první *klavírní sonátu* pro princeznu Frederiku. Mozart a Lorenzo da Ponte připravovali operu *Così fan tutte* (Takové jsou všechny), kde měly účinkovat sestry Ferrareseovy, jedna z nich Adriana byla dokonce milenkou Lorenza. Premiéru měla v lednu roku 1790. „*Hudba této opery je šarmantní a námět velice zábavný*“²⁸.

20. 2. 1790 zemřel císař a na jeho místo nastoupil Leopold Toskánský. Ten měl se svou manželkou Marií Luisou 14 dětí a Mozartovi se tedy rýsovalo místo na hodiny hudební výchovy. U dvora se opět zavedly nejrůznější ceremonie. Místo prvního kapelníka dvora bylo již obsazeno Antoniem Salierim, Mozartovi bylo tedy nabídnuto místo kapelníka druhého. Bohužel se Mozart nakonec nestal ani kapelníkem, ani nedával hodiny hudební výchovy dětem panovníka, protože bylo podmínkou, že kdo bude u císaře „zaměstnán“ musí mít všechny finance v pořádku. Od ledna roku 1790 Mozart přestal komponovat. Nedopsal ani šest klavírních sonát pro pruskou princeznu Frederiku, které byly objednané.

1.5 Poslední rok života

„5. ledna 1791, o Konstanciných 29. narozeninách, dokončil Mozart svůj poslední klavírní koncert B dur a zahrál ho v březnu na akademii jednoho kolegy, na níž vystoupila i Aloisie“²⁹. O posledním roce Wolfgangova života se traduje mnoho legend. „*Držme se však pramenů*“³⁰. Antonio Salieri provedl Mozartovu *symfonii g moll* s velikým orchestrem. Začal být zájem o Mozartovy partitury. To nesouhlasí s legendou, která říká, že Mozart skončil v zapomenutí.

²⁷ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 190. ISBN 80-00-01721-0

²⁸ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 212. ISBN 80-00-01721-0

²⁹ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 224. ISBN 80-00-01721-0

³⁰ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 225. ISBN 80-00-01721-0

Během jeho posledního roku života se v Mozartově životě objevilo mnoho známých osobností jako například Wetzlat, Trattner a další. Seznam děl z roku 1791:

- *Adagio a rondo pro skleněnou harmoniku*
- *Smyčcový kvintet*
- *Ave verum* – vzniklo asi 17. 6. 1791.
- *Opery: Kouzelná flétna a La clemenza di Titto*
- *Koncert pro klarinet*
- *Malá zednářská kantáta*
- Několik árií a písní
- *Requiem* (to začal skládat, ale už ho bohužel nestihl dokončit)

Německou operu *Kouzelná flétna* napsal v létě na motivy povídky *Lulu* od Christopha Martina Wielanda.

Mozart psal své ženě dopisy do Badenu, kde byla v lázních. Dochovalo se jich pouze jednadvacet z šedesáti.

K dílu *Requiem* se váže poutavá legenda. Ta vypráví o nečekané zakázce, o kterou přišel požádat posel neznámého zákazníka, nejspíše to ale zařídila Konstancie, která dala poslovi nejspíše jed. Mozart se „...*vůbec neměl pokoušet vypátrat zákazníka, protože by to bylo určitě marné*“³¹. Podle legendy se po Mozartově smrti o dané dílo přihlásil neznámý zákazník a dílo mu bylo opravdu vydáno. „*Mozart složil a instrumentoval první část skládající se z Requiem a Kyrie*“³². Alespoň toto tvrdil Süssmayer. Z druhé části „*existoval úplný rukopis vokálních partů s harmonickou kostrou*“³³ – *Lacrymosa*.

Na sklonku Mozartova života se jeho manželka snažila přesvědčit některé vídeňské skladatele, aby toto dílo dokončili.

³¹ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 234. ISBN 80-00-01721-0

³² CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 280. ISBN 80-200-0520-X

³³ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 280. ISBN 80-200-0520-X

O dokončení díla projevil zájem Süssmayer (Konstanciin milenec), ale Mozart si to nepřál. Dodnes není známo, zda *Requiem* dokončil Süssmayer, Mozartův žák Fromtisch, Eybler nebo Freystädtler. Nejpravděpodobnější je Süssmayer. V *Requiem* je důležitá zvuková barva orchestru. Mozart vyloučil flétny, hoboje, trubky a trombony. Tyto nástroje nahradil fagoty a basetovými rohy. „*Tato zvuková barva, která od hudby komturovy sochy není v Mozartových skladbách vzácná*“³⁴.

Příčina jeho smrti není dodnes přesně známa, ale pravděpodobně se jednalo o selhání nebo sraštění ledvin. K samotné Mozartově smrti se váže další legenda, opět zahrnující oného posla. Legenda praví, že Konstancie nechala svého manžela otrávit prudkým jedem, který nechala doručit právě zmíněným poslem. Tento příběh je podporován faktem, že Mozartovo tělo po smrti zapáchalo oděrem, který byl typický při vnitřním rozkladu orgánů. Mozart zemřel 5. 12. 1791. Za Konstancií přišel van Swieten (dle zdrojů další potenciální milenec), který jí poskytl peníze na pohřeb. Konstancie uspořádala pohřeb za 9 zlatých a nechala jeho tělo uložit do společného hrobu pro čtyři zemřelé. Teprve po sedmnácti letech se snažila zjistit, kde byl její manžel skutečně pohřben, ale to se jí nepodařilo.

Nannerl napsala o svém bratrovi: „...*kromě hudby byl a zůstal skoro pořád dítětem, a to je hlavní stinná stránka jeho charakteru. Stále potřeboval otce, matku nebo vůbec nějakého dohlázeitele. Nedokázal zacházet s penězi, oženil se proti vůli svého otce s dívkou, která se k němu vůbec nehodila, a tak při jeho smrti a po ní panoval v domácnosti hrozný nepořádek*...“³⁵

1.6 Díla

1.6.1 Opery

Mozartovy opery byly celosvětově známé a oblíbené. Nejznámější z nich jsou:

Opery seria (vážné)

- *Mithridates*
- *Ascanio in Alba*
- *La clemenza di Titto*: napsána pro Prahu, premiéru měla 6. 9. 1789 v Nosticově divadle)
- *Idomeneus*

³⁴ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 280. ISBN 80-200-0520-X

³⁵ LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Albatros, 2005. s. 244. ISBN 80-00-01721-0

- *Apollo a Hyacinthus*

Opery buffa (italské komická opera)

- *Zahradnice z lásky*
- *La finta semplice*
- *Figarova svatba*: opera o čtyřech dějstvích, premiéru měla 1. 5. 1786. Libreto k ní napsal Lorenzo da Ponte. Děj má 3 příběhy. První je mezi snoubenci, Figara a Zuzanky. Druhý je příběh Cherubína, který je zamilovaný do všech žen ze zámku a třetím příběh je o hraběti, kteří se neustále dvoří Zuzance, ale ta mu odolává.
- *Così fan tutte*: opera napsaná pro Vídeň. Zajímavostí je to, že Mozart zde nechal vyniknout především ansámbl, které byly mnohem početnější a jsou s hlavními postavami na jevišti. „*Così fan tutte je příkladem komplexnosti Mozartova divadla a Mozartovy hudby*³⁶“. Obsah této opery je velmi prostý. „*Ferrando bude muset dobýt Fiordiligi a Guglielmo bude muset svést Dorabellu*“³⁷.

Singspiel (komická opera v němčině)

- *Bastien a Bastienka*
- *Zaide*
- *Únos ze Serailu*: opera o třech dějstvích, libreto k ní napsal Gottlob Stephanie; zde se objevuje tzv. „turecká hudba“, což je barevnost zvuků, oživením je triangl, pikola, činely a velký buben.
- *Divadelní ředitel*: je jednoaktová opera, premiéru měla 7. 2. 1786 v Schönbrunnském paláci.
- *Kouzelná flétna* : tato opera měla nevídaný úspěch, hrála se i v mnoha překladech; nejznámější árií je *Královna noci*, poprvé byla hrána 30. 9. 1791. Postavy: Královna noci – zlá, Sarastro, Monostatos, Tamino, Papageno, Papagena, obsahuje prvky pohádkové a lidové. Libreto napsal Emanuel Schikaneder.

³⁶ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 270. ISBN 80-200-0520-X

³⁷ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 270. ISBN 80-200-0520-X

- Don Giovanni (Potrestaný prostopášník): tuto operu nelze zařadit, jelikož je komická, ale její rámec je vážný. Wolfgang ji napsal přímo pro Prahu, kde měla premiéru 29. 10. 1787 a dostalo se jí velikého ohlasu. Libreto napsal Lorenzo da Ponte. Děj se odehrává ve španělském městě. Don Giovanni je známý prostopášník, i když je zasnouben s urozenou Donnou Elvírou.

Zájem však projevuje o Donnu Annu. Na vesnické zábavě ale okouzlí další dívku Zerlinu. Donna Elvíra je z jeho chování naprosto zdrcena. Všechny ženy, i někteří muži chtějí tohoto prostopášníka Donna Giovanniho potrestat. Nejvíce se mu chce pomstít Donna Anna, protože jí zabil otce. „*Z onoho světa přichází duch Annina otce a Don Giovanni mizí, zřejmě sám ďábel se zasadil o pomstu...*“³⁸.

Jde o „žertovné drama, to jest podívaná s dramatickým námětem, ve kterém jsou přítomny osoby z měšťanského, ne-li přímo služebnického stavu, patřící do komické opery, jak je to v případě Zerliny a Masetta“³⁹.

1.6.2 Klavírní sonáty

Napsal jich celkem 18. Zkomponoval je v 1. polovině roku 1778.

- 6 raných
- 6 v Mannheimu (1777 – 1778)
- 6 pozdních

1.6.3 Symfonie

Složil celkem 40 symfonií. Nejznámější jsou: *Jupiter*, *Pražská* a *Linecká*.

1.6.4 Chránová hudba

Většina skladeb vznikla v roce 1781. Bylo to v Salcburku a poté v období, kdy cestoval po Evropě. Ve Vídni složil nedokončené skladby, je to mše *Ave Verum Corpus* a *Requiem*.

³⁸ FILMOVÁ DATABÁZE S. R. O. *Mozart Wolfgang Amadeus/Don Giovanni* [on-line]. Spolková republika Německo, 1991. [cit 20. 4. 2014]

³⁹ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 265. ISBN 80-200-0520-X

Ještě „před rokem 1781 šlo většinou o krátké mše typu *missa brevis* podle německé tradice, to jest převážně sborové s instrumentální vložkou, někdy bohatě obsazenou, v nichž však jsou četné partie operního rázu“⁴⁰. Tři mše napsal v Mnichově. Nejznámější je *Korunovační C dur*. Nejlepší chrámovou hudbou mladého Mozarta jsou krátké skladby jako *Litaniae de venerabili altaris sacramento*, *Litanie lauretanae* a *Exsultate, jubilate*⁴¹. Poslední ze zmíněných v překladu znamená, Plesejte, jásejte. Byla napsána pro kastráta Venanzia Rauzziniho. Dále napsal dvojce nešpory *De dominica* (O neděli) a *Solemnes de confessore* (Slavnostní o vyznavači)⁴². Ve Mši c moll chybějí dvě části, jsou to *Agnus Dei* a *Credo*. „Je to monumentální skladba s mohutnou účastí sboru rozděleného až do osmi reálných hlasů; splývá v ní jedno vokální technika a cappella a německá kontrapunktická technika obnovená poznáním díla Bachova a Händelova“⁴³.

1.6.5 Další díla

Dále psal *koncerty*, známé jsou *smyčcové kvartety*, *písně*, *kantáty*, díla pro *klávesové nástroje*, *divertimenta*, *serenády*. Všechny jeho díla jsou uvedena v Köchelově seznamu (Ludwig von Köchel).

1.7 Amadeus

Tento film byl natočen v roce 1984. Režisérem byl Miloš Forman a tento film získal osm Oscarů. Pojednává o Mozartově životě. V roce 1781 na dvoře císaře Josefa II. působil Antonio Salieri jako dvorní skladatel. Když Mozart přijel ke dvoru, Salieri si všimnul jeho vynikajícího hudebního nadání a byl rozhořčen, že takové nadání nedal do vínku „Bůh“ jemu. Císař je Mozartovou hudbou ohromen⁴⁴. „Záhada – a hudba - zůstávají. *Amadeus* - velkolepý historický epos, nádherná oslava hudby Wolfganga Amadea Mozarta“⁴⁵.

⁴⁰ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 279. ISBN 80-200-0520-X

⁴¹ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 279. ISBN 80-200-0520-X

⁴² CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 279. ISBN 80-200-0520-X

⁴³ CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Akademie věd České republiky, 1995. s. 280. ISBN 80-200-0520-X

⁴⁴ *Amadeus (film)* [on-line]. 11. 8. 2008. [cit. 24. 4. 2014]

⁴⁵ FILMOVÁ DATABÁZE. *Popis / Obsah / Info k filmu Amadeus* [on-line]. [cit. 24. 4. 2014]

2 KLAVÍRNÍ DÍLO

2.1 Koncerty

1767

Koncert pro klavír F dur, č. 1. Salzburg.

Koncert pro klavír B dur, č. 2. Salzburg.

Koncert pro klavír D dur, č. 3. Salzburg.

Koncert pro klavír G dur, č. 4. Salzburg.

Všechny koncerty jsou zpracováním témat z konkrétních (dílčích) vět ze sonát jiných autorů (Leontzi Honauer, Hermann Friedrich Raupach, Johannes Eckard, Carl Philipp Emanuel Bach). U všech koncertů z tohoto roku hrály dále 2 hoboje, 2 lesní rohy a smyčce.

1773

Koncert pro klavír a orchestr č. 5, D dur. Salzburg.

1776

Koncert pro klavír a orchestr č. 6, B dur. Salzburg.

Koncert pro 3 klavíry a orchestr č. 7, F dur. Salzburg.

Koncert pro klavír „Lützow“ č. 8, C dur. Salzburg.

1777

Koncert pro klavír „Jeunehomme“ č. 9, Es dur. Salzburg.

1779

Koncert pro 2 klavíry č. 10, Es dur. Salzburg.

1783

Koncert pro klavír a orchestr č. 11, F dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 12, A dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 13, C dur. Vídeň.

1784

Koncert pro klavír a orchestr č. 14, E dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 15, B dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 16, D dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 17, G dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 18, B dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 19, F dur. Vídeň.

1785

Koncert pro klavír a orchestr č. 20, d moll. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 21, C dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 22, Es dur. Vídeň.

1786

Koncert pro klavír a orchestr č. 23, A dur. Vídeň.

Koncert pro klavír a orchestr č. 24, c moll. Vídeň.

Klavírní koncert č. 25, C dur. Vídeň.

1788

Koncert pro klavír a orchestr „Korunovační“ č. 26, D dur. Vídeň.

1791

Koncert pro klavír č. 27, B dur. Vídeň.

2.2 Klavírní sonáty

1764

Sonáta pro cembalo a housle, C dur. Paříž.

Sonáta pro cembalo a housle, D dur. Paříž.

Sonáta pro cembalo a housle, B dur. Paříž.

Sonáta pro cembalo a housle, G dur. Paříž.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, B dur. Londýn.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, G dur. Londýn.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, A dur. Londýn.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, F dur. Londýn.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, C dur. Londýn.

Sonáta pro klavír, housle (nebo flétnu) a violoncello, b moll. Londýn.

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, C dur. Londýn.

1765

Úprava tří klavírních sonát Johanna Christiana Bacha, koncerty pro klavír. Londýn.

1766

Sonáta pro cembalo a housle, Es dur. Haag.

Sonáta pro cembalo a housle, G dur. Haag.

Sonáta pro cembalo a housle, C dur. Haag.

Sonáta pro cembalo a housle, F dur. Haag.

Sonáta pro cembalo a housle, B dur. Haag.

1772

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, D dur.

1774

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, B dur.

Sonáta pro klavír č. 1, C dur. Salzburg.

Sonáta pro klavír č. 2, F dur. Salzburg.

Sonáta pro klavír č. 3, B dur. Salzburg.

Sonáta pro klavír č. 4, Es dur. Salzburg.

Sonáta pro klavír č. 5, G dur. Salzburg.

1775

Sonáta pro klavír č. 6, D dur. Mnichov.

1777

Sonáta pro klavír č. 7, C dur. Mannheim.

Sonáta pro klavír č. 9, D dur. Mannheim.

1778

Sonáta pro klavír a housle, G dur. Mannheim.

Sonáta pro klavír a housle Es dur. Mannheim.

Sonáta pro klavír a housle, C dur. Mannheim.

Sonáta pro klavír a housle, A dur. Paříž.

Sonáta pro klavír a housle, C dur. Paříž.

Sonáta pro klavír č. 8, a moll. Paříž.

Sonáta pro klavír, C dur. Paříž.

Sonáta pro klavír č. 11, A dur. Paříž.

Sonáta pro klavír F dur. Paříž.

Sonáta pro klavír a housle, D dur.

Sonáta pro klavír B dur. Paříž.

1781

Sonáta pro klavír a housle, G dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle, F dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle, F dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle, Es dur. Vídeň.

Sonáta pro dva klavíry, D dur.

1782

Sonáta pro klavír a housle, C dur. Poslední větu dokončil Maxmilian Stadler. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle, A dur. Druhou větu dokončil Maxmilian Stadler. Vídeň.

Sonátová věta pro klavír a housle, c moll. Vídeň.

1784

Sonáta pro klavír a housle, B dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír c moll. Vídeň.

1785

Sonáta pro klavír a housle č. 22, Es dur. Vídeň.

1786

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, F dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, G dur. Dokončil ji A. André. Vídeň.

1787

Sonáta pro klavír na čtyři ruce, C dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle, A dur. Vídeň.

1788

Sonáta pro klavír („Sonatina“), C dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír a housle („Pro začátečníky“), F dur. Vídeň.

1789

Sonáta pro klavír, B dur. Vídeň.

Sonáta pro klavír, D dur. Vídeň.

2.3 Menuety

Menuety z roku 1761 – 1762 jsou z „Nanynčiny hudební knížky“.

1761 – 1762

Menuet pro cembalo, F dur. Salzburg.

Menuet pro cembalo, G dur. Salzburg.

Menuet pro cembalo, C dur. Salzburg.

1762

Menuet pro cembalo, F dur. Salzburg.

Menuet pro cembalo, F dur. Salzburg.

Menuet pro cembalo, F dur. Salzburg.

1769

Menuet pro klávesové nástroje, C dur. Salzburg.

1779

Osm menuetů pro klavír. Salzburg.

1790

Menuet pro klavír, D dur. Vídeň.

2.4 Klavírní variace

1766

8 variací pro klavír na holandskou píseň 'Laat ons juichen' od Graafa G dur. Haag.

7 variací pro klavír na píseň 'Willem van Nassau' D dur. Amsterdam.

1773

Šest variací pro klavír na „Mio caro Adone“ z opery Antonia Salieriho „La fiera di Venezia“. Vídeň.

1774

Dvanáct variací pro klavír C dur na menuet J. Ch. Fischera. Salzburg.

1778

Dvanáct variací pro klavír na „Je suis Lindor“. Paříž.

Dvanáct variací pro klavír na „Ach vous dirai – je, Maman“. Paříž.

Dvanáct variací pro klavír na „La belle Françoise“. Paříž.

Devět variací pro klavír na téma „Lison dormait“. Paříž.

1781

Dvanáct variací pro klavír a housle na „La Bergère Célimène“. Vídeň.

Šest variací pro klavír a housle na „Hélas j'ai perdu mon amant“. Vídeň.

Osm variací pro klavír na pochod z opery Andrého Ernesta Modesta Grétryho „Les Mariages sammites“. Vídeň.

1783

Šest variací pro klavír na „Salve tu, Domine“ z opery Giovanniho Paisiella „I filosofi immaginari“. Vídeň.

1784

Osm variací pro klavír na „Come un'agnello“ z opery „Fra i due litiganti il terzo gode“ Giuseppa Sartiho. Vídeň.

Deset variací pro klavír „Unser dummer Poebel meint“ ze singspielu Christopa Willabalda Glucka „Pilger von Mekka“. Vídeň.

1786

Dvanáct variací pro klavír na allegrettové téma, Bdur. Vídeň.

Andante s pěti variacemi pro klavír na čtyři ruce, G dur. Vídeň.

1789

Devět variací na menuet D dur pro klavír Jeana Louise Duporta. Postupim.

1791

Osm variací na píseň „Ein Weib ist das herrlichste Ding“. Vídeň.

2.5 Komorní tvorba

1776

Divertimento (trio pro klavír, housle a violoncello), B dur. Salzburg.

1783

Klavírní trio (klavír, housle a violoncello), d moll, nedokončené. Vídeň.

1784

Kvintet pro klavír a dechové nástroje, E dur. Vídeň.

1785

Kvartet pro klavír, housle, violu a violoncello, g moll. Vídeň.

1786

Kvartet pro klavír, housle, violu a violoncello, Es dur. Vídeň.

Klavírní trio (klavír, housle a violoncello), G dur. Vídeň.

Trio pro klavír, klarinet a violu, Es dur. Vídeň.

Klavírní trio, (klavír, housle a violoncello) B dur. Vídeň.

1788

Klavírní trio (klavír, housle a violoncello), Es dur. Vídeň.

Klavírní trio (klavír, housle a violoncello), C dur. Vídeň.

Klavírní trio (klavír, housle a violoncello), G dur. Vídeň.

2.6 Skladby drobnějšího charakteru

1774

Allegro z klavírní sonáty g moll. Salzburg.

1778

Capriccio pro klavír, C dur. Paříž.

1782

Fuga pro klavír, g moll. Vídeň.

Koncertní rondo pro klavír a orchestr, D dur. Vídeň.

Fantasie a fuga pro klavír, C dur. Vídeň.

Andante a Allegretto pro klavír a housle, C dur. Vídeň.

Fantasie pro klavír, d moll. Vídeň.

Suita pro klavír, C dur, nedokončená. Vídeň.

Koncertní rondo pro klavír a orchestr, A dur. Vídeň.

1783

Fuga pro dva klavíry, c moll. Vídeň.

1785

Fantasie pro klavír, c moll. Vídeň.

1786

Rondo pro klavír, D dur. Vídeň.

Rondo pro klavír, F dur. Vídeň.

1787

Rondo pro klavír, a moll. Vídeň.

1788

Allegro a Andante pro klavír, F dur. Vídeň.

Adagio pro klavír, b moll. Vídeň.

1789

Malá gigua pro klavír, g moll. Lipsko.

1790

Andantino pro klavír, Es dur. Vídeň.

3 DOTAZNÍK

Otázky:

1. Jak dlouho již vyučujete hru na klavír?
2. Zabýváte se více do hloubky určitým skladatelem?
3. Jaký máte vztah k Wolfgangu Amadeu Mozartovi a jeho tvorbě?
4. Jsou pro Vás důležité emoce při interpretaci Mozartových děl?
5. Snažíte se, aby student pochopil skladbu W. A. Mozarta jako děj, a byl vůči skladatelově rozpoložení empatický?
6. Můžete říci, že pro zlepšení techniky hráče jsou jeho skladby přínosné?
7. Ve kterém ročníku Základních uměleckých škol či Konzervatoří byste doporučil/a nastudování Mozartovy Sonáty C dur?
8. Myslíte si, že v této sonátě by se měl používat pedál?
9. Jak byste Vy postupoval/a při vycvičení rychlých pasáží v 1. větě v pravé ruce v taktech 5 -10?

Sonata No. 16
in C Major
K. 545

Allegro
p
cresc.
legato

1

Obrázek č. 1: Sonáta C dur (Facile) - část 1. věty I.

Zdroj: EBOOKBROWSE, Royalpiano.ru [on-line], 20. 11. 2011, dostupné z
royalpiano.ru/notes/mozart/1203702603_piano_sonata_no_16_in_c_k_545.pdf

10. Jakým způsobem byste cvičil/a akordické rozklady v 1. větě, konkrétně takty 18 – 21?

Sonata No. 16
in C Major
K. 545

1

Obrázek č. 2: Sonáta C dur (Facile) – část 1. věty II.

Zdroj: EBOOKBROWSE, Royalpiano.ru [on-line], 20. 11. 2011, dostupné z
royalpiano.ru/notes/mozart/1203702603_piano_sonata_no_16_in_c_k_545.pdf

11. Myslíte, že by se staccata ve 3. větě měla hrát důrazně nebo s lehkostí?

RONDO
Allegretto

The image shows a musical score for the first movement of a Rondo in C major, Op. 16, No. 1 by Wolfgang Amadeus Mozart. The score is in 3/4 time and consists of seven systems of piano and bass staves. The tempo is marked 'Allegretto'. The first system includes dynamics markings 'mf' and 'p'. The second system includes 'p' and 'mf'. The third system includes 'p'. The fourth system includes 'p'. The fifth system includes 'p'. The sixth system includes 'p' and 'mf'. The seventh system includes 'mf'.

7

Obrázek č. 3: Sonáta C dur (Facile) - 3. věta I.

Zdroj: EBOOKBROWSE, Royalpiano.ru [on-line], 20. 11. 2011, dostupné z
royalpiano.ru/notes/mozart/1203702603_piano_sonata_no_16_in_c__k_545.pdf

8

Obrázek č. 4: Sonáta C dur (Facile) - 3. věta II.

Zdroj: EBOOKBROWSE, Royalpiano.ru [on-line], 20. 11. 2011, dostupné z royalpiano.ru/notes/mozart/1203702603_piano_sonata_no_16_in_c__k_545.pdf

3.1 Jana Grabcová

Jako prvního z dotázaných jsem zvolila paní Janu Grabcovou, která v současné době učí hru na klavír a také zpěv, ale z toho má hodiny hlasové hygieny a folklórního zpěvu. Narodila se 20. 8. 1965 ve Varnsdorfu. Na klavír hraje od 6 – ti let. Studovala jazzovou konzervatoř a Akademii múzických umění v Praze. Není v současné době klavírním interpretem, ale věnuje se vyučování a korepeticím.

1. Vyučuji od roku 1984, což je již 30 let. Učím na základní umělecké škole, ale i soukromě dospělé.
2. Řídím se hlavně podle toho, co s žáky hraji, ale já osobně mám nejraději Johana Sebastiana Bacha, Leoše Janáčka a Sergeje Prokofjeva.
3. Můj vztah je kladný. Velmi na něm obdivuji 3 faktory - jsou to čistota, nápaditost a napětí, které vyvrcholí dramatičností.
4. Emoce jsou u mě na prvním místě.
5. Ano, žák by měl pochopit pouze skladbu a nechávám to na něm si vymyslet vlastní děj, jak to samotné dítě cítí.
6. Ne vždy.
7. Je to podle žakovy hráčské vyspělosti. Může se hrát už i na základní umělecké škole, ale spíše až v 2. cyklu.
8. Pedál bych použila v pasážích pouze tehdy, když to nedokáže zahrát ruka (např. v akordických rozkladech v 1. větě takty 18 – 21).
9. Hrát dlouhé tóny – legato a krátké tóny – staccato.
 - a) Nechápat jako stupnici, ale podložit textem
 - b) Ve dvojhmatech a čtyřhmatech
 - c) Akcenty na první dobu v legatu
 - d) Nabalování not na sebe
10. Ano, ale i ve dvojhmatech.

11. Staccata z prstů.

3.2 MgA. Tomáš Víšek

Tomáš Víšek se narodil v roce 1957. Na klavír začal hrát v 8 letech na hudební škole u prof. Pavla Svobody. V letech 1972 - 1976 studoval pražskou konzervatoř a od roku 1976 do roku 1984 Akademii múzických umění v Praze, nejprve ve třídě prof. Josefa Páleníčka a později prof. Zdeňka Jílka, u kterého posléze pokračoval i při svém studiu aspirantury v letech 1990 - 1993.

Vystupoval v Čechách, na Slovensku, v Polsku, Japonsku, Egyptě, USA, Velké Británii, Maďarsku, Rusku, Bulharsku, Německu, Francii, Holandsku, Itálii, Švýcarsku, Finsku, Slovinsku a Rakousku. Také účinkoval na festivalu Pražské jaro 1997. Také několikrát vystoupil před vyprodaným Rudolfinem jako sólista Gershwinovy Rhapsody in Blue. Jeho obsáhlý repertoár se vždy setkal s velikým úspěchem u posluchačů.

1. Od r. 1984.

2. Snažím se zabývat do hloubky každým skladatelem, kterého právě hraji. Nejvíc se věnuji české hudbě ve všech obdobích a ze světové tvorby romantikům a 20. století.

3. Mozarta jsem hrál už v 1. ročníku LŠU a hned Sonatu facile, pak ještě ze Sonatin č. 1 a ve 3. roč. č. 3. (Říkalo se i často, že u klavíru vypadám „jako malej Mozart“ - ale fotky žádné nejsou). Pak byla u mě od Mozarta dost velká pauza, v r. 1976 jsem zkoušel Sonátu B dur KV 333, ale nadočkal jsem se s ní úspěchu a teprve zhruba v letech 1991 - 2001 u mě přišlo mozartovské období, kdy jsem nastudoval Sonáty C dur KV 279, A dur KV 331, F dur KV 332, B dur KV 570, D dur KV 576, Variace „Ah! Vous dirai-je, Maman“, Koncert A dur KV 488 a d moll KV 466 a zejména jsem hodně hrával Es dur KV 449 – některé z těchto věcí myslím docela dobře. Každopádně mě Mozart v té době velmi bavil, i jsem cítil, že je pro mě svou perlivou technikou a úsměvným charakterem velmi užitečný pro pianistický rozvoj.

4. Určitě, jinak se dílu nevdechne život – a ani Mozart nebyl samozřejmě jednostranný či jednobarevný. Tolik emocí nám i v notovém zápise naznačil (už jen tím frázování a dynamikou).

5. Je pro mě důležitější spíše pochopit charakter, s pomocí notového zápisu a základní znalosti Mozartova života.

6. Určitě, naučí se zde kázeň, vyrovnanost, rytmus, vtip a úsměv pro pohodové zdolání techniky nezbytný. A toto vše v různé dynamice.

7. Na vyšších ročnících základních uměleckých škol už to hrát můžeme, jakmile máme uspokojivou praxi ve stupnicích a rozložených akordech. Melodie je tak krásná a motivující, že "zpívat ji na klavíru" a dynamicky aspoň trochu odstínit se snad dřív nebo později naučí každý. Trylky se dají přinejhorším vždycky nějak vypočítat.

8. Pedál v 1. větě asi spíš střídmejší, dá se nahradit i *legatissimem*. Ale rozhodně bych úplně bez pedálu nehrál ani hlavní téma (první čtyři takty), ani ony rozložené akordy (t. 18-21).

Také ve druhé větě pedál rozhodně ano (kvůli barvě) a rozhodně citlivě. Ve 3. větě ho není třeba skoro nikde.

9. Snažil bych se využít praxe ze stupnic (ty snad hraje každý), i prstoklad je shodný s většinou stupnic. V tomto místě se hodně utíká. Cvičit zprvu pomaleji. Také metronom nám pomůže.

10. Je dobré akordy trénovat naráz, nerozložené, jakmile si je takto osvojím, postupně uvolňuji ruce a pak při rozkládání si spíš představuji probírání se ve strunách harfy.

11. Zde opravdu záleží na kvalitě provedení - přesvědčivé může být obojí.

3.3 Mgr. Eva Kamarádová

Paní Eva Kamarádová se narodila 1. 5. 1970. V letech 1984 – 1990 studovala na konzervatoři Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži obor klavír.

Nejprve učila na základní umělecké škole v Kojetíně od roku 1990 a od roku 2000 až dodnes působí na Konzervatoři Evangelické akademie v Olomouci. Má hodiny povinného klavíru a také korepetuje hráče na violu a klarinet. Sama se nevěnuje aktivně interpretaci.

1. Učím již 20let.
2. Není to jednoznačné, je to spíše o tom, které skladba se mi líbí a která ne.
3. Vztah k tomuto skladateli mám velmi kladný. Jeho hudba je čistá a průzračná.
4. Ano, emoce a pochopení skladby je vždy velmi důležité.
5. Ano.
6. Ano, jsou. Má v nich mnoho pasáží, ve kterých se zlepšuje technika hráče, ale musí se cvičit správně.
7. Sonáta C dur není lehká. Šikovný a nadaný žák ji může hrát dřív - 6. a 7. ročník (možná někdo i v 5.) základní umělecké školy, ale spíš v dnešní době, kdy děti moc necvičí - až na druhém stupni. Někdo to hraje brzo a pomalu, takže hrát se dá brzo a špatně.
8. Myslím, že se může brát, ale jemně a velmi citlivě. Já jsem jak v baroku, tak v klasicismu a zvláště u Mozarta pro opatrné brání pedálu, i když v klasicismu se dá pedál brát víc než v baroku. Pokud žák umí citlivě vzít pedál, dá se tam zařadit. Taky záleží na typu klavíru.
9. Rychlé pasáže: rytmy, staccata z prstů, popřípadě přírazy po 4, důrazy po 4 a po 8.
10. Rozložené akordy cvičit v celých akordech, pak prostřední 2 tóny jako dvojhmat, pak ve dvojicích a ve staccatu z prstů. Samozřejmě se stále vracet k pomalému tempu.
11. Hrát spíš s lehkostí a to i ta staccata ve 3. větě, i když je tam i forte a mezzoforte. Takže s lehkostí a některá zvýraznit. Řekla bych s důraznou lehkostí. Musí to být prostě pěkná libozvučná krátká staccata, i když jsou důrazná ve forte. Mozart musí být vždy křišťálový a čistý.

3.4 PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Paní doktorka Pulchertová se narodila 3. 7. 1963 v Třinci. Od roku 1984 začala učit na základních uměleckých školách a také nějakou dobu působila jako korepetitorka v divadle. V roce 1988 nastoupila na Pedagogickou fakultu v Olomouci a dodnes tam vyučuje.

1. Již 20 let.
2. Na nikoho konkrétního se nespécializuji.
3. Vztah mám kladný. Myslím si, že je to jeden z nejobtížněji hratelých skladatelů.
4. Ano, ale u jeho děl nejsou tak primární jako třeba u romantiků. Spíše bych dodržovala notový zápis.
5. Ano, snažím se o to. Ale jeho skladby jsou čistě hudební, ne programní jako třeba u Ferenze Liszta. Samozřejmě mají skladby nějaký podtext, ale děj bych do nich nezasazovala. Empatické cítění je velmi důležité, to by měl mít každý interpret.
6. Určitě ano.
7. Je to hodně individuální. Spíše bych doporučila hrát skladbu v 2. cyklu základní umělecké školy a na konzervatořích.
8. Měl, ale přiměřeně. Například u akordických rozkladů v 1. větě v taktech 18 – 21 bych pedál použila.
9. Použila bych různé variace rytmů – tečkovaný rytmus. Dále střídat tempa, dynamiku, hrát v legatu i staccatu. Také je důležitý prstoklad a umět zahrát vyrovnaně stupnici.
10. Ano. Důležitý je prstoklad a důrazy na těžké doby.
11. Staccata by měla být hrána s lehkostí, chápat hravě.

3.5 Diskuze

Z dotazníkového šetření budu vycházet z výpovědi čtyř pedagogů. Ráda bych porovнала každou z odpovědí.

Z rozhovorů jsem zjistila, že jsem si vybrala zkušené pedagogy s dvacetiletou a třicetiletou praxí. Co se týče zainteresovanosti specifickým skladatelem, tak pouze dva z dotázaných uvádí konkrétní příklad. Jedná se o Johana Sebastiana Bacha, Leoše Janáčka, Sergeje Prokofjeva, českou hudbu napříč všemi stoletími, světové romantiky a tvorbu 20. století.

Všichni dotázaní mají kladný vztah k Mozartovi a jeho tvorbě. Pan MgA. Víšek je v této oblasti velmi zkušený. Mozartovy klavírní skladby hrál již v době studia a věnuje se jim dodnes. Emoční stránka při interpretaci Mozartových děl je pro tři pedagogy velmi důležitá.

Odpověď se liší pouze u paní PaedDr. Pulchertové, Ph.D., pro kterou emoce nejsou primární, spíše dodržuje notový zápis.

Pouze jedna z dotázaných se snaží, aby student pochopil skladbu jako určitý děj. U ostatních se odpovědi liší. Názory jsou následující, empatický by měl být každý interpret, interpretace děje je ponechána na studentovi, důležité je i pochopit charakter skladby, notový zápis a všeobecný přehled o Mozartově životě. Pro zlepšení techniky jsou jeho skladby přínosné, ale jeden z respondentů uvádí, že tomu tak není vždy. Všichni se shodují, že předloženou Sonátu C dur (Facile) mohou hrát žáci už i na základní umělecké školy, ale spíše až v 2. cyklu. Nemůžeme opomenout individuální hráčskou schopnost studentů, která určuje možnost začít hrát tuto Sonátu C dur (Facile) již v útlejším věku. Užívání pedálu se používá, v případě, kdy ruka určitý úryvek skladby nedokáže zahrát, například v 1. větě (Allegro) v taktech 18 – 21, kde jsou rozložené akordy, bychom pedál použili s opatrností. V některých cvičebních postupech se pedagogové shodují, a to ve správném prstokladu, vycházejí z techniky hraní stupnic, dále je taky pro tuto pasáž vhodné používat různé variace rytmů (tečkovaný rytmus, přírazy po 4 nebo po 8) a staccato, legato, střídání temp. Paní Grabcová by využila hraní ve dvojhmatech a čtyřhmatech. Akordické rozklady v 1. větě Sonáty C dur (Facile) by cvičili dohromady, některé by použily dvojhmatů, důrazů na těžké doby, staccata z prstů a dvojic. Ve 3. větě (Rondo) této sonáty by staccata měla být hrána s lehkostí i v mezzoforte a forte a pan MgA. Víšek je toho názoru, že se mohou hrát staccata důrazně i s lehkostí, ovšem záleží na kvalitě provedení.

Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo popsat život Wolfganga Amadea Mozarta a jeho klavírní dílo. Velice zajímavým poznatkem bylo, že navštívil i tři česká města, a to Prahu, Brno a Olomouc. V Olomouci trávil čas se svým otcem u hraběte Leopolda Antonína Podštatského. Při pobytu v Olomouci zkomponoval *6. symfonii F dur*, která byla nazvaná Olomoucká.

Cílem bylo shrnout všechny poznatky o jeho životě a klavírním díle v teoretické části a v části praktické se zabývat učebními technikami vybraných pedagogů. Konkrétněji se dotazník vztahuje na Sonátu C dur (Facile, KV 545).

V Mozartově životě jsem uvedla především jeho cesty po Evropě, kde se hudebně vzdělával a prohluboval svoji skladatelskou a interpretační schopnost. V klavírním díle jsem zmínila jeho koncerty, sonáty, menuety, variace, komorní tvorbu a skladby drobnějšího charakteru.

Praktická část tedy byla formou dotazníku, který jsem předložila respondentům, jež jsem si sama vybrala. Jedná se o pedagogy, kteří už několik let vyučují hru na klavír a mají s Mozartovými díly nespočet zkušeností. Dotazník byl konstruován do jedenácti otevřených otázek, které se týkaly především učebních technik, vedoucí žáky ke správné interpretaci skladby. Velmi mě překvapila variabilita technik. Každý z pedagogů má svoji osvědčenou metodu a snaží se ji vštípit žákům, ale samozřejmě je každý student jiný a výuka je velmi individuální. Všichni z dotázaných na otázku, jestli si myslí, že jsou skladby Mozarta přínosné pro zlepšení techniky hráče, odpověděli velmi kladně. Otázky 7 – 11 se týkaly již zmíněné Sonaty C dur (Facile, KV 545). Každý při cvičení rychlých pasáží postupuje svým způsobem, při akordických rozkladech pedagogové odpověděli vesměs stejně, u pedálu jejich odpovědi byly rozporuplné, každý skladbu cítí a chápe jinak. Při otázce, kdy by se skladba měla hrát, mi bylo zodpovězeno, že je to velmi individuální. Záleží na hráčské dovednosti studenta. A poslední otázkou bylo, jak by se mělo hrát staccato ve třetí větě. Dotázaní své odpovědi promýšleli a jejich odpovědi se také lišily.

Závěrem bych chtěla říct, že každý pedagog má svůj individuální a osobitý přístup a také studenti jsou různí. Zvláště v klavírní interpretaci záleží na mnoha faktorech (žákovo rozpoložení, fantazie, hráčská schopnost studenta).

ZDROJE

Literatura:

CASINI, C. *Amadeus, Život Mozartův*. Praha: Nakladatelství Akademie věd České republiky, 1995. ISBN 80-200-0520-X

KARÁSEK, B. *Wolfgang Amadeus Mozart*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Supraphon, 1975. ISBN 02-195-75

LEONHARTOVÁ, D. *Mozart, zamlčená tvář*. Praha: Nakladatelství Albatros, 2005. ISBN 80-00-01721-0

SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění: II. Dějiny hry a pedagogiky*. 2. vyd. Netolice: Jiří Churáček – Jc – Audio, 2010. ISBN 978-80-87132-13-5

SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění: III. Dějiny klavírní literatury*. Netolice: Jiří Churáček – Jc – Audio, 2010. ISBN 978-80-87132-14-2

Internetové zdroje:

FILMOVÁ DATABÁZE. *Popis / Obsah / Info k filmu Amadeus* [on-line]. [cit. 24. 4. 2014].

Dostupné z <http://www.fdb.cz/film/amadeus/popis-obsah/2853>

FILMOVÁ DATABÁZE S. R. O. *Mozart Wolfgang Amadeus/Don Giovanni* [on-line].

Spolková republika Německo, 1991. [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z

<http://www.fdb.cz/film/mozart-wolfgang-amadeus-don-giovanni/32387>

Köchelův seznam část 1. (KV1 - KV200) [on-line]. 7. 9. 2012. [cit. 1. 4. 2014]. Dostupné z

<http://amadeusmozart.blog.cz/1209/kocheluv-seznam-cast-1-kv1-kv340>

Köchelův seznam část 2. (KV201 - KV400) [on-line]. 7. 9. 2012. [cit. 1. 4. 2014]. Dostupné z

<http://amadeusmozart.blog.cz/1209/kocheluv-seznam-cast-2-kv201-kv400>

Köchelův seznam část 3. (KV401 - KV626) [on-line]. 7. 9. 2012. [cit. 1. 4. 2014]. Dostupné z

<http://amadeusmozart.blog.cz/1209/kocheluv-seznam-cast-3-kv401-kv626>

SECKÝ, J. *W. A. Mozart a české země* [on-line]. Brno: Katedra hudební výchovy PdF

Masarykovy univerzity, roč. 2, č. 1, 2006. [cit. 19. 4. 2014]. Dostupné z

<http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/MOZART/secky/secky.htm>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Sonáta C dur (Facile) - část 1. věty I.

Obrázek č. 2: Sonáta C dur (Facile) – část 1. věty II.

Obrázek č. 3: Sonáta C dur (Facile) - 3. věta I.

Obrázek č. 4: Sonáta C dur (Facile) - 3. věta II.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Pohlednice Wolfganga Amadea Mozarta

Příloha č. 2: Portrét Wolfganga Amadea Mozarta

Přílohy



Příloha č. 1: Pohlednice Wolfganga Amadea Mozarta

Zdroj: Veřejně dostupné – pohlednice



Příloha č. 2: Portrét Wolfganga Amadea Mozarta

Zdroj: CELYSVET.CZ. *Foto galerie (fotky, obrázky): Wolfgang Amadeus Mozart.* 2014. Dostupné z <http://www.celysvet.cz/fotky-wolfgang-amadeus-mozart-foto-obrazky?rr=2>